

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Président du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, le 11 décembre 1992, d'une demande d'avis sur un amendement à un projet d'ordonnance "relative à la conservation du patrimoine immobilier de la Région de Bruxelles-Capitale", a donné le 21 décembre 1992 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, negende kamer, op 11 december 1992 door de Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad verzocht hem van advies te dienen over een amendement op een ontwerp van ordonnantie "inzake het behoud van het onroerende erfgoed", heeft op 21 december 1992 het volgend advies gegeven :

OBSERVATION PRELIMINAIRE.

Ainsi que le Conseil d'Etat, section de législation, l'a déjà fait observer, le législateur régional doit "pour des raisons de technique législative, ... s'abstenir de modifier les lois qui, comme en l'espèce, régissent pour l'essentiel des matières nationales (1).

Il serait, dès lors, préférable de faire des deux dispositions de l'amendement proposé des textes autonomes, plutôt que de les insérer dans les codes nationaux en matière fiscale.

EXAMEN DE L'AMENDEMENT.

L'amendement tend à insérer dans le projet d'ordonnance relative à la conservation du patrimoine immobilier, un chapitre VIIIBis, intitulé "Dispositions fiscales", comprenant un article 36bis et un article 36ter.

Article 36bis.

Tel qu'il est rédigé, l'amendement proposé a pour objet, en ce qui concerne la Région de Bruxelles-Capitale, d'exonérer de l'impôt des personnes physiques le revenu cadastral des biens qui sont visés.

(1) Avis L. 20.884/2 du 7 octobre 1991 (Doc. C.R.B.C., 1991-1992, n° A-168/1.

Aucune disposition n'attribue compétence aux Régions pour prévoir des cas d'exonération de l'impôt des personnes physiques.

Toutefois, dans la justification de l'amendement, il est fait référence à la compétence des Régions en matière d'exonération du précompte immobilier. Il est donc évident qu'en réalité, l'intention des auteurs de l'amendement est d'exonérer du précompte immobilier le revenu des biens que mentionne l'article 36bis proposé, ce pourquoi le législateur régional est compétent en vertu de l'article 4, § 2, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions.

Il est, dès lors, indiqué de transformer la disposition modificative proposée en disposition autonome dans laquelle les biens concernés seraient exonérés du précompte immobilier.

Article 36ter.

En vertu de l'article 4, § 2, de la loi spéciale citée du 16 janvier 1989, les Régions sont compétentes pour modifier les dispositions exonérant certains legs des droits de succession et des droits de mutation par décès.

L'amendement proposé entre donc dans la compétence de la Région.

Encore faut-il rappeler que les droits de succession et les droits de mutation par décès sont attribués aux Régions en fonction de leur localisation et que celle-ci est

.../...

déterminée sur la base de critères que fixe la loi (1). Aussi, la compétence d'une Région pour prévoir une exonération de ces droits se limite-t-elle aux cas dans lesquels ceux-ci sont localisés dans cette Région, suivant les critères fixés.

Or, les critères de localisation des droits de succession et des droits de mutation par décès sont tels que les droits, qui, en vertu des règles en vigueur, frappent les legs de biens situés sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale, ne sont pas nécessairement localisés dans cette Région (2).

Aussi la compétence de la Région de Bruxelles-Capitale pour adopter l'amendement proposé ne peut-elle être admise que s'il est expressément prévu que l'exonération envisagée s'applique uniquement lorsque les droits de succession ou de mutation par décès sont localisés dans cette Région.

(1) Article 5 de la loi spéciale précitée du 16 janvier 1989.

(2) Les droits de succession et les droits de mutation par décès sont réputés localisés comme suit :

- 1° les droits de succession : à l'endroit où la succession s'est ouverte (l'exposé des motifs de la loi du 16 janvier 1989 indique qu'il s'agit du dernier domicile du défunt ou de l'absent : Doc. Ch., 635/1-1988-1989, p. 10);
- 2° les droits de mutation par décès : dans la Région où les biens sont situés; s'ils sont situés dans plusieurs Régions, dans la Région à laquelle appartient le bureau de perception dans le ressort duquel se trouve la partie des biens qui présente le revenu cadastral le plus élevé.

VOORAFGAANDE OPMERKING.

Zoals de Raad van State, afdeling wetgeving, reeds heeft opgemerkt, moet de gewestelijke wetgever "om wetgevingstechnische redenen zich ervan onthouden wetten te wijzigen die, zoals in het onderhavige geval, hoofdzakelijk nationale aangelegenheden regelen" (1).

Het zou bijgevolg verkieslijk zijn van de twee bepalingen van het voorgestelde amendement autonome teksten te maken, eerder dan ze in de nationale wetboeken inzake fiscale zaken op te nemen.

ONDERZOEK VAN HET AMENDEMENT.

Het amendement heeft tot doel in het ontwerp van ordonnantie inzake het behoud van het onroerende erfgoed een hoofdstuk VIIIBis in te voegen, luidende "Fiscale bepalingen", dat een artikel 36bis en een artikel 36ter omvat.

Artikel 36bis.

Zoals het geredigeerd is heeft het voorgestelde amendement tot doel, wat het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betreft, het kadastraal inkomen van de genoemde goederen vrij te stellen van personenbelasting.

(1) Advies L. 20.884/2 van 7 oktober 1991 (BHR, 1991-1992, nr. A.-168/1).

Geen enkele bepaling kent de Gewesten bevoegdheid toe om te voorzien in gevallen van vrijstelling van personenbelasting.

In de verantwoording van het amendement wordt echter verwezen naar de bevoegdheid van de Gewesten inzake vrijstelling van onroerende voorheffing. Het is dus duidelijk dat de bedoeling van de stellers van het amendement feitelijk is het inkomen uit de goederen vermeld in het voorgestelde artikel 36bis vrij te stellen van onroerende voorheffing, waarvoor de gewestelijke wetgever bevoegd is krachtens artikel 4, § 2, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Het is bijgevolg aangewezen de voorgestelde wijzigingsbepaling om te zetten in een autonome bepaling waarin de betrokken goederen van onroerende voorheffing vrijgesteld zouden zijn.

Artikel 36ter.

Krachtens artikel 4, § 2, van de aangehaalde bijzondere wet van 16 januari 1989 zijn de Gewesten bevoegd voor het wijzigen van de bepalingen waarbij sommige legaten vrijgesteld worden van rechten van successie en van overgang bij overlijden.

Het voorgestelde amendement behoort dus tot de bevoegdheid van het Gewest.

.../...

Ook moet eraan herinnerd worden dat de rechten van successie en van overgang bij overlijden aan de Gewesten toegekend worden op grond van de plaats waar ze worden gesitueerd en dat deze vastgesteld wordt door middel van in de wet aangelegde maatstaven (1). Daarom ook is de bevoegdheid van een Gewest om te voorzien in vrijstelling van die rechten beperkt tot de gevallen waarin die rechten in dat Gewest worden gelokaliseerd volgens de vastgestelde criteria.

De criteria voor de lokalisatie van de rechten van successie en van overgang bij overlijden zijn echter van die aard dat de rechten die, krachtens de vigerende regelgeving, toepasselijk zijn op de legaten van goederen die zich op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest bevinden, niet noodzakelijk in dit Gewest gesitueerd zijn (2).

(1) Artikel 5 van de voornoemde bijzondere wet van 16 januari 1989.

(2) De rechten van successie en van overgang bij overlijden worden geacht als volgt te zijn gesitueerd :

1° de successierechten : op de plaats waar de nalatenschap open valt (de memorie van toelichting bij de wet van 16 januari 1989 geeft aan dat het gaat om de laatste woonplaats van de overledene of de afwezige : Gedr. St. Kamer, 635/1-1988-1989, p. 10);

2° de rechten van overgang bij overlijden : in het Gewest waar de goederen gelegen zijn; wanneer ze in verschillende Gewesten zijn gelegen, in het Gewest waartoe het ontvangkantoor behoort in het ambtsgebied waarvan het deel van de goederen dat het hoogste kadastraal inkomen oplevert, zich bevindt.

De bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest om het voorgestelde amendement aan te nemen kan dan ook pas aanvaard worden als uitdrukkelijk wordt bepaald dat de voorgenomen vrijstelling enkel toepasselijk is wanneer de rechten van successie of van overgang bij overlijden in dat Gewest gesitueerd zijn.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs : C.-L. CLOSSET,
de Heren :

président de chambre,
kamervoorzitter,

R. ANDERSEN,
J. MESSINNE,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

P. GOTHOT,
J. van COMPERNOLLE,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

Madame : R. DEROY,
Mevrouw :

greffier,
griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. TAPIE, premier président.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. TAPIE, eerste voorzitter.

Le rapport a été présenté par M. B. JADOT, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. P. NIHOUL, référendaire ad-joint.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. JADOT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. P. NIHOUL, adjunct-referendaris.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

R. DEROY.

C.-L. CLOSSET.